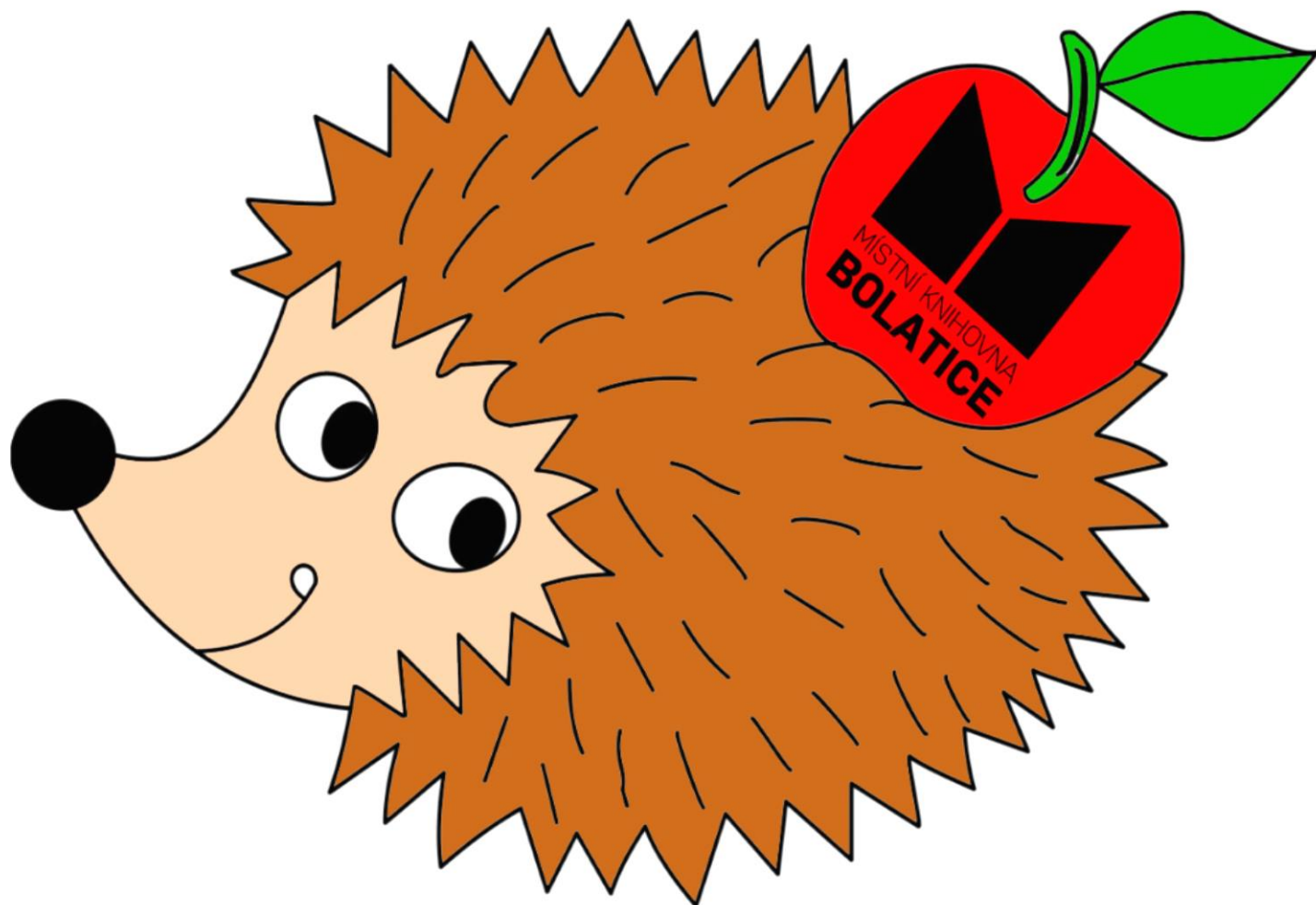

BAVNÍČEK

JEŽEČKA KNIŽNÍČKA

Opět zdravím všechny malé i velké zvědavce a knihomoly! ☺

Konečně je tady zase jaro a s jarem přichází také nové číslo Bavníčku, které se ti bude určitě moc líbit! ☺

Když jsem si byl v obchodě pro ovoce a platil jsem u pokladny, napadlo mě, co jsou to vlastně peníze? Odkud se vzaly? Jak vznikly? A co jsou to bankovky a měna?

Proto jsem se rozhodl o penězích a platidlech udělat jedno číslo Bavníčku, prima, že? ☺

Nejdříve si odpovíme na otázku, co jsou to peníze. Potom se dozvíš něco o jejich historii a členění. Nebudou chybět ani zajímavosti a různé „špeky“ ☺ Nakonec jsem si pro tebe připravil pár her na poznávání mincí a bankovek.

Samozřejmě si můžeš vyluštit křížovku, osmisměrku, kvíz, vybarvit a spojovat obrázky a uhodnout hádanky ☺

Radostné čtení

Zazpíváme si spolu písničku, kterou určitě už znáš, ale mně se moc líbí a těším se na ni. A jako překvapení mám pro tebe návod na výrobu velikonočního košíčku! ☺

Doufám, že se při čtení časopisu pobavíš a dozvíš se něco nového nebo zajímavého.

přeje

Váš

ježeček Knižníček

Co jsou to peníze?

Život bez peněz je těžké si představit. Každá země má své vlastní peníze a jejich vývoj je spojen s nejstaršími písemnými záznamy o činnosti lidí. Ale co je to, co se nazývá „peníze“?

Peníze jsou to, čím se platí = „platidlo“, můžou to být různé věci: pro většinu lidí například mince, bankovky, platební karty nebo peníze v bance. Ale dříve mohly být platidlem různé předměty, které byly pro lidi cenné - třeba kameny, kovy nebo mušle.

Všechny tyto věci zahrnujeme pod společný pojem „peníze“, protože všechny jsou přijatelným a uznávaným platebním prostředkem.

Historie peněz/platidla

1. Předchůdci peněz

Před penězi se nejdříve **zboží měnilo za zboží**, to ale nebylo moc pohodlné a naráželo to na mnoho problémů - třeba určit co má stejnou hodnotu, nebo jste museli najít člověka, který vlastnil vámi chtěnou věc, a zároveň který přijal vaši věc.

- Například kdo chtěl směnit vejčička za boty, musel najít někoho, kdo nejen měl boty na směnu, ale zároveň byl ochoten za ně přijmout vejčička

Proto později vznikl obchod se vzácnými, žádoucími a trvanlivými předměty, které byl každý ochoten přijmout, i když je právě nepotřeboval - třeba **mušle, plátno nebo vzácné kameny**.

- Postupně se však prosadily hlavně **drahé kovy**, protože byly vzácné, trvanlivé a přitahovaly i svým leskem. Kromě toho měly velmi malý objem a daly se téměř libovolně odvažovat a dělit.

2. Mince

- Mince patrně vznikly z kousků **drahého kovu**, aby je nebylo třeba vážit.
- Jsou jednou z nejstarších forem peněz. Historicky šlo o kusy drahého kovu, nejčastěji zlata nebo stříbra, s vyraženým znakem potvrzujícím jejich hmotnost a kvalitu - tento proces se nazývá „**ražení mincí**“.
- Nejstarší známé mince byly vyrobeny v 7. století př. n. l. v lýdském království (dnes Turecko).
- Sbírání mincí patří odedávna mezi klasické sběratelské obory.
- Numismatika je základní historická věda zabývající se mincemi a medailemi celkově.

Aténská mince 500 př. n. l.

Denár 1109-1125

Česká koruna

3. Bankovky

- Bankovka neboli **cenný papír** s určitou peněžní částkou je platební prostředek, vydávaný centrální bankou.
- Před bankovkami byly v oběhu pouze peníze z drahých materiálů, které samy o sobě byly drahé, na rozdíl od bankovek, které jsou ze speciálního papíru. Nejčastější byly zlaté mince, jejich nevýhodou bylo to, že byly poměrně těžké a že se opotřebovávaly.
- Roku 650 našeho letopočtu byly první papírové peníze vydány v Číně, pak v Japonsku a v Persii, ale za všeobecnou měnu jsou uznány až v 10. století.
- První oficiální „bankovka“ u nás byla vydána 1. ledna 1800.

4. Elektronické peníze

-

Znáš dobře české peníze? Zkus na řádky napsat jejich hodnotu od nejmenšího po největší! 😊

[illegible]

Křížovka

1.

2.

3.

4.

5.

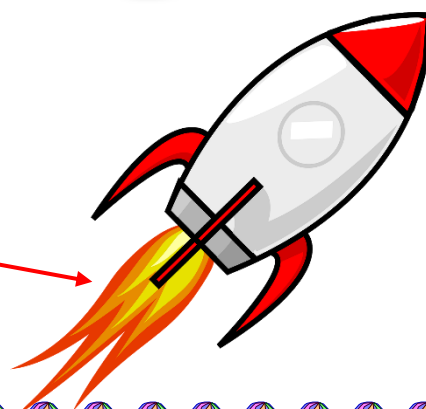
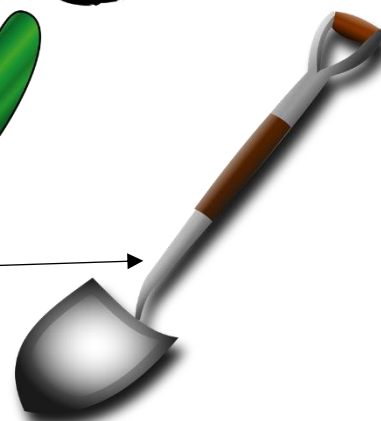
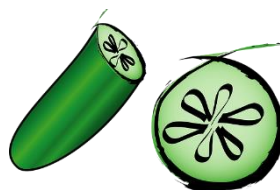
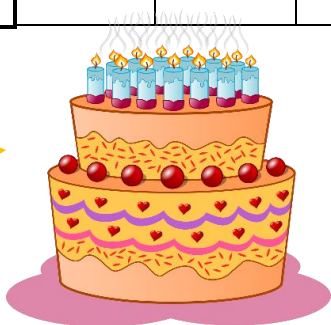
1.

2.

3.

4.

5.

Přiřaď názvy k obrázkům!

1. Jedno euro

2. Sto korun českých

3. Jeden dolar

4. Deset euro

5. Padesát korun českých

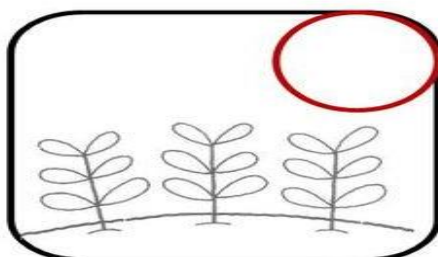
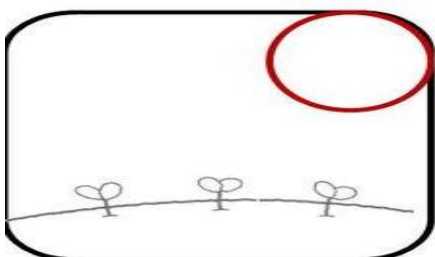
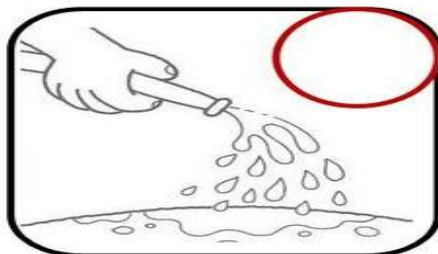
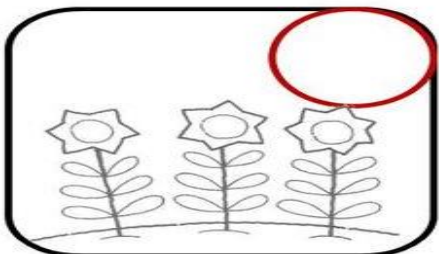
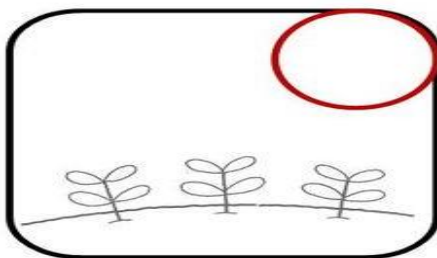
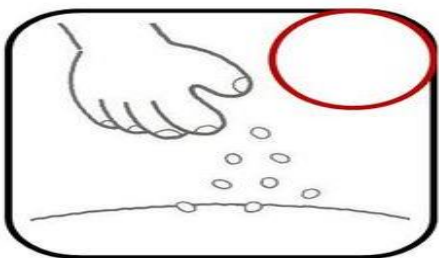
6. Jeden zlotý

7. Dvacet britských liber

Očísľuj správne obrázky podľa toho, jak semínka rastou ☺

Ježek a počítání

Doplň příklady, aby byly správně!

4	-	2	=	
+			-	
			1	
=			=	
	-	7	=	2
			+	8
			+	6
			=	
	-	5	=	
-			+	
1			3	-
=			=	
8				+
	9	-		5
			+	
			5	=
			=	
3	+	3	=	
			-	4
			=	

Vybarvi obrázky podle své fantazie.

Hádanky

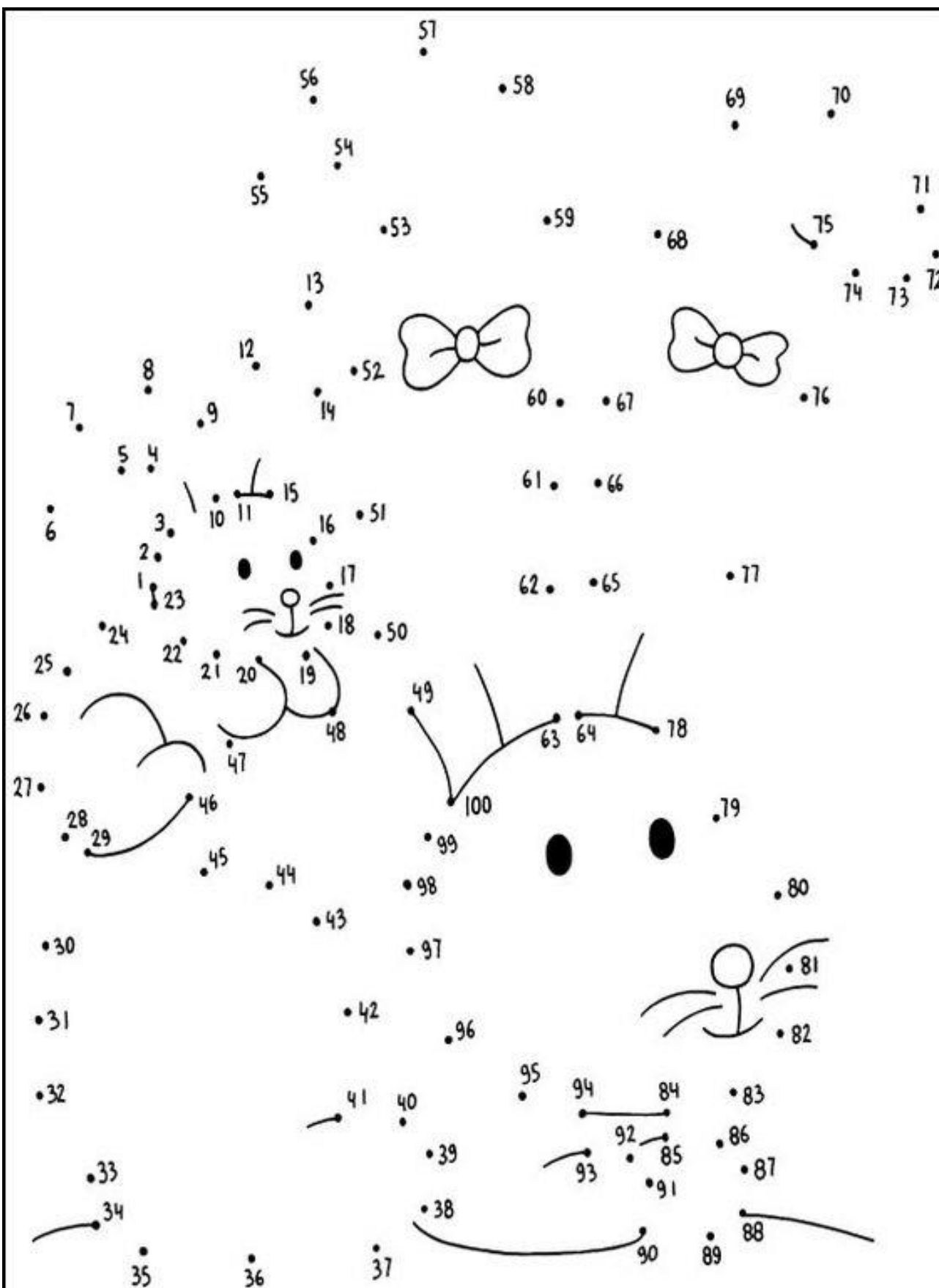

- 1) Jedna hlavička, jedna nožička.
Hlavička když zčervená, konec nožky znamená.
- 2) Dvě kukačky vedle sebe sedí, jedna druhou nevidí. Co je to?
- 3) Za kadeřavou hlavičku vytáhnu z nory lištičku.
Sáhni si, je hladká, ukousni, je sladká.
- 4) Má to rohy, žádné nohy, co je to?
- 5) Běžím, běžím, nemám dech. Přitom ležím na zádech. Kdo jsem?
- 6) Nemá ruce, nemá nohy a přeci dveře otevírá.
- 7) Neustále to mění tvar, ale přesto je to stále kulaté. Co to je?
- 8) Patří ti to, ale tvoji přátelé to používají víc než ty. Víš, co to je?
- 9) Leze, leze po železe, nedá pokoj, až tam vleze. Co je to?

- 10) Každé ráno vesele tahá spáče
z postele.
Za tu službu nevděčníci hned ho
klepnou po palici.
Co je to?

Poznáš mě?

Zajímavosti ze světa peněz

Nejcennější a největší zlatou minci světa vyrobila australská mincovna.

Váží jednu tunu zlata o ryzosti 9999. Mince má průměr téměř 80 cm a tloušťku 12 cm. Její hodnota je kolem **10,5 miliard Kč!!**

Nejdražší mince pocházející z českých zemí je čtyřicetidukát Ferdinanda III. z roku 1629. V roce 2012 byl také vydražen na aukci v Německu za sumu **vyšší než 10 milionů.**

MOTYKY JAKO PENÍZE

Máme mnoho zpráv z Afriky 19. století, že se ve stavebních smlouvách určovaly železné motyky jako platidlo. Také staří Číňané používali motyky jako platidlo.

PADĚLÁNÍ PENĚŽ = umění vyrábět falešné peníze se vždycky považovalo za těžký zločin. V minulosti se padělání trestalo usekáváním rukou, hozením zaživa do vařící vody i popravou! Dnes se trestá vysokou pokutou nebo vězením. Padělatelé neškodí jednotlivci, ale všem.

Peněženka ve tvaru ponožky. Tato tkaná bavlněná peněženka má tvar ponožky a pochází z Jižní Ameriky, nosila se také na opasku. Prodloužený konec se zasunul za pásek, protáhl se jím a uzavřel otvor. Když se mince vyndávaly, stáhla se peněženka dolů, aby se otvor rozevřel.

Prasátko na peníze. Nejvyhledávanější pokladničky jsou kameninová prasátka, avšak důvod této obliby neznáme. Nejstarší evropská prasátka pocházejí z Německa, a to ze 17. století, existují však záznamy o starších nálezích v Indonésii ze 14. století.

Libra byla v minulosti váhovou jednotkou, a protože se dříve platilo stříbrem, přenesl se tento název i na peníze. Dnes známe hlavně britskou libru, případně libru v jejich bývalých koloniích.

Na světě se používá **177** různých měn.

V Kutné Hoře, která byla v době objevení stříbrných nalezišť téměř stejně velká jako Praha, bylo raženo mnoho mincí. Přezdívalo se jí „pokladnice českých králů“.

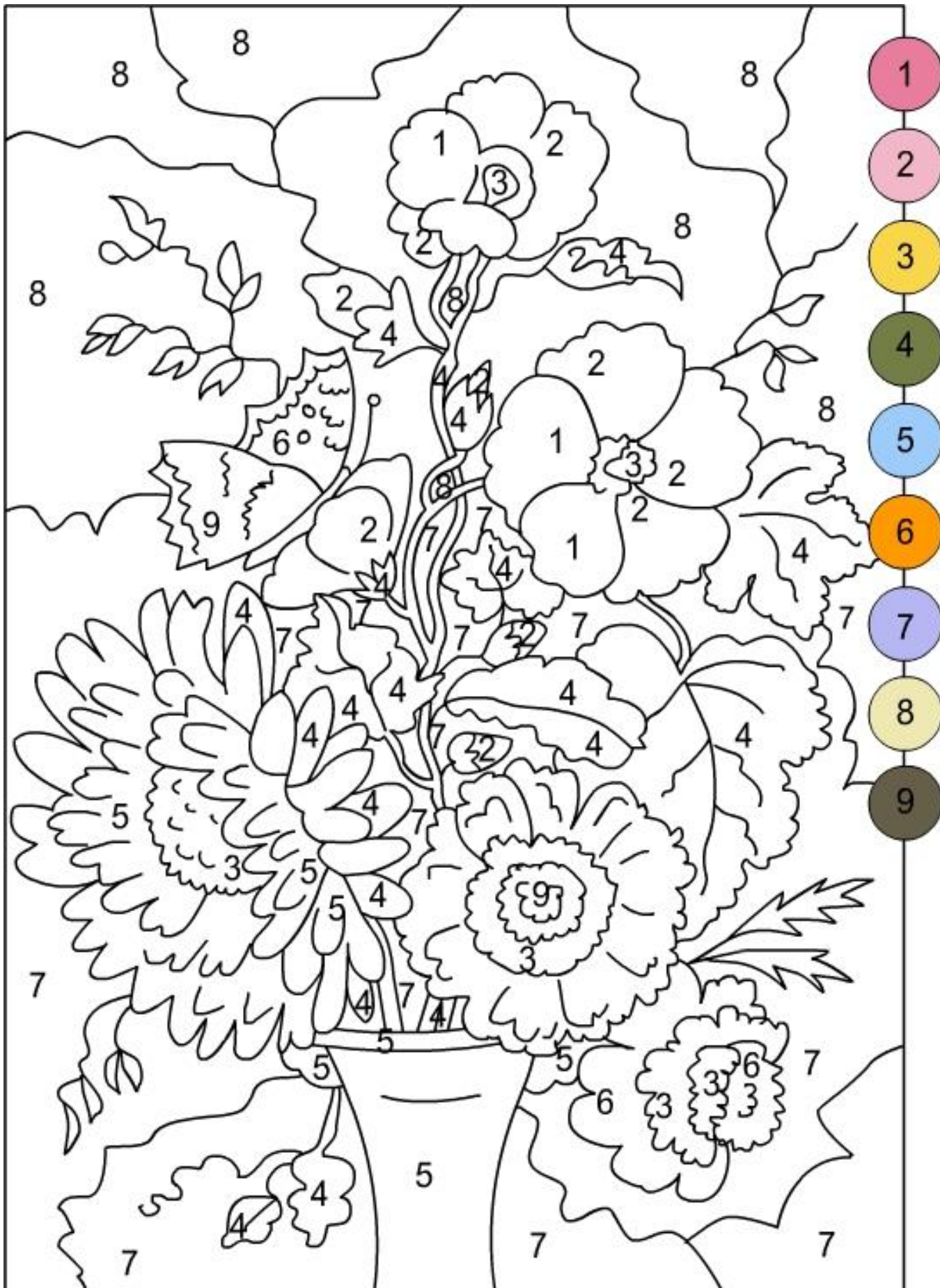
Dvoustranný haléř kolem roku 1348 z Kutné Hory, Václav IV.

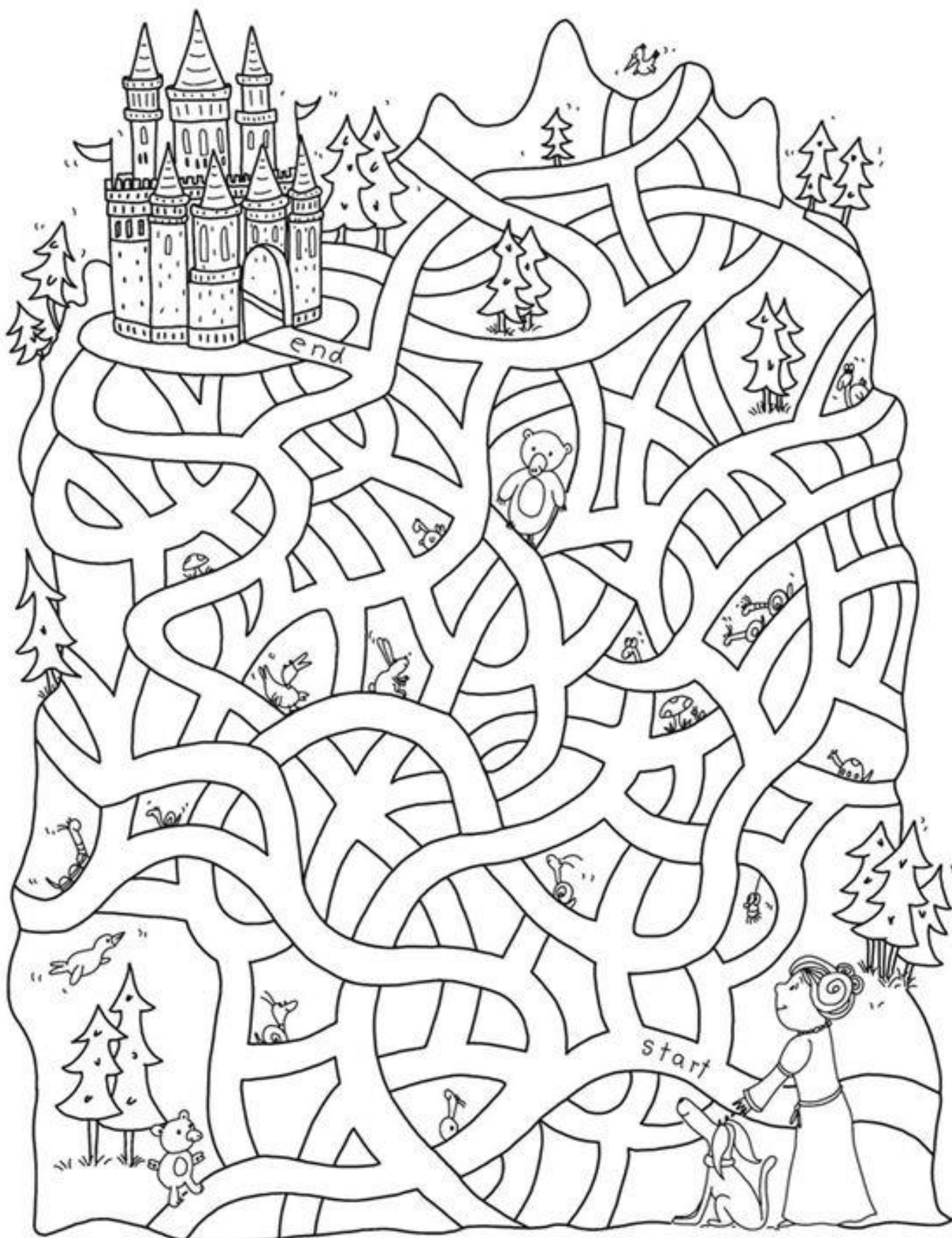
Jedním z nejrozšířenějších platidel dávné historie byly mušle.

Vybarvi podle čísel ☺.

Pomůžeš najít správnou cestu do hradu?

Osmisměrka

T	B	S	T	R	O	M	E	K
CH	U	L	A	M	A	A	M	N
N	Á	L	P	N	N	V	O	K
P	A	L	I	S	A	N	D	R
N	K	A	S	P	B	I	E	A
A	K	N	É	O	Á	K	R	S
T	A	K	R	O	Z	N	Á	L
A	A	I	I	O	E	V	T	I
S	D	P	E	P	Í	K	O	C
K	A	E	L	P	E	T	R	E

akné, anabáze, borid, erpele, kraslice, maluch, maniak, moderátor, palisandr,
Pepík, plán, saké, satan, stromek, tapisérie, tulipán, vnik, Zorka

Najdi 6 rozdílů.

1. Před penězi se platilo nejdříve?

- a) kameny
- b) zboží měnilo za zboží
- c) neplatilo vůbec

2. Jak se jinak říká bankovkám?

- a) cenný papír
- b) papírek
- c) penízek

3. Jaká je měna v Německu?

- a) euro
- b) dánská koruna
- c) koruna česká

4. Co je to padělání peněz?

- a) utrácení peněz
- b) počítání peněz
- c) vyrábění falešných peněz

5. Kolik váží největší a nejcennější mince na světě?

- a) 1 tunu
- b) 2 kila
- c) 150 gramů

6. Jaký tvar mají nejvyhledávanější pokladničky?

- a) pejska
- b) prasátka
- c) ježka

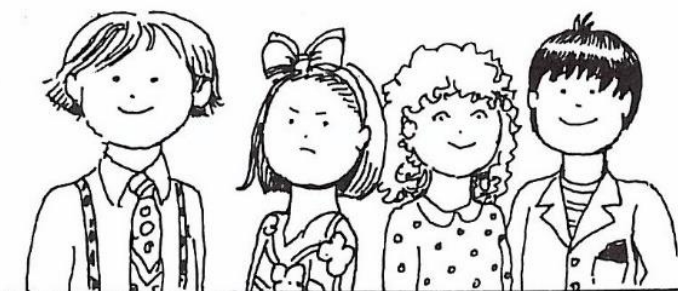
7. Kolik je na světě celkem měn?

- a) 3
- b) 8
- c) 177

Úkol

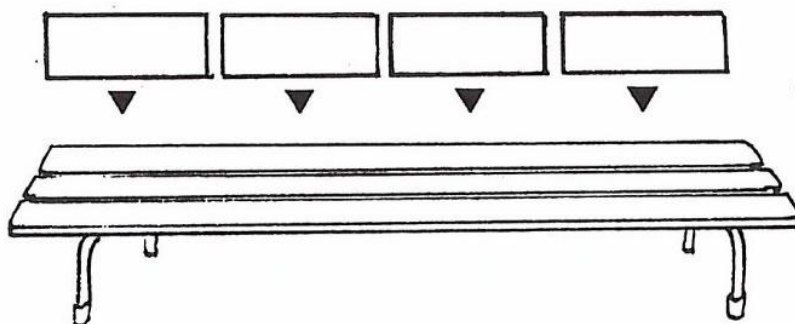
Dnes je ve škole fotograf. Každý chce vypadat hezky.

Při fotografování si děti musí sednout na lavice vždy po čtyřech.

Marek, Mirek, Veronika a Julie sedí na téže lavici.

Najdi jejich místa a napiš do příslušného rámečku jejich jména. K tomu si pozorně přečti pokyny pod obrázkem.

Marek nechce sedět vedle Veroniky.

Mirek si nechce sednout vedle Julie.

Ta dvě děvčata nechtějí sedět na kraji.

Nyní doplň následující věty:

Markovi je 9 let a 3 měsíce.

Julii je o 4 měsíce více než Markovi.

Je jí tedy ... let a ... měsíců.

Veronice je o 2 měsíce méně než Markovi.

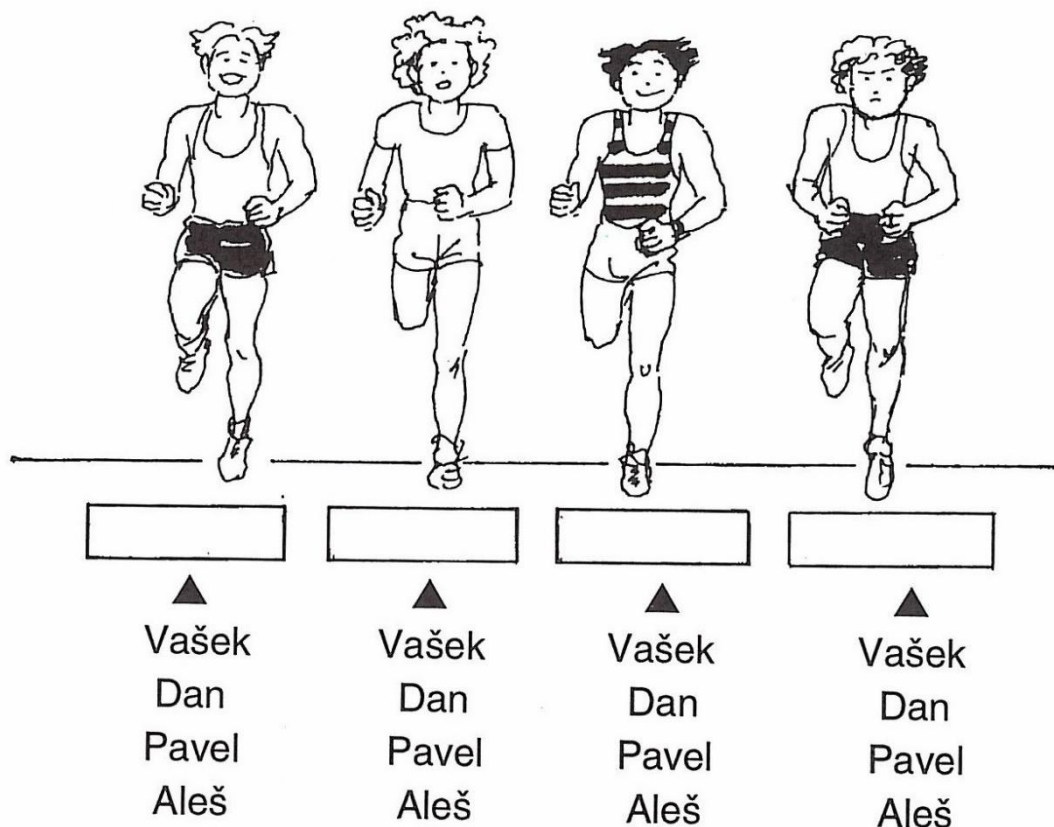
Veronice je tedy ... let a ... měsíce/ů.

Mirkovi je o 6 měsíců méně než Markovi.

Mirkovi je tedy ... let a ... měsíce/ů. Za 3 měsíce mu bude ...

Úkol

Vašek, Dan, Pavel a Aleš trénují přespolní běh, který se koná na konci roku. Doufají, že jejich třída vyhraje. Podle údajů napiš do příslušných štítků jména chlapců.

Údaje:

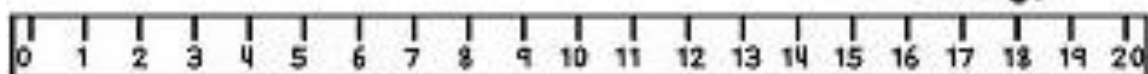
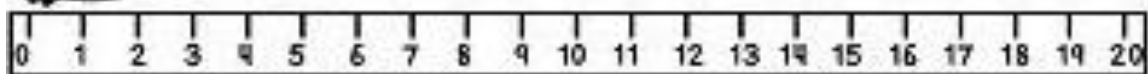
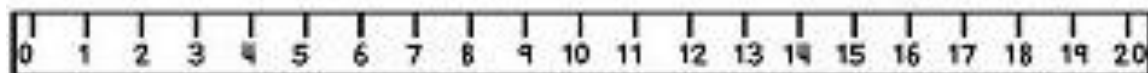
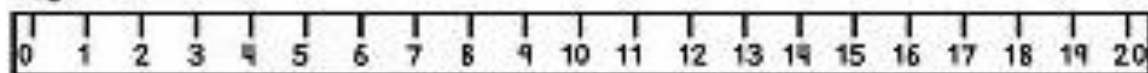
Vašek nemá černé vlasy,
běží mezi kamarády Danem a Pavlem.
Dan nemá bílé trenýrky.

Pomoz si použitím sloupečků se jmény a škrtni ta jména, která se nehodí podle údajů.

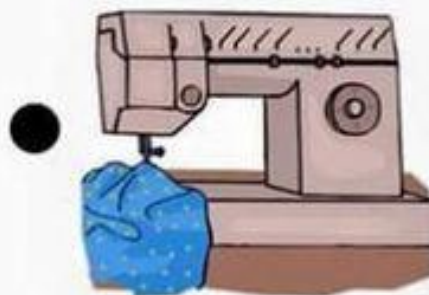
Dobře si všechno rozmysli, než škrtněš příslušná jména.

Name _____

Napiš, jak je koště dlouhé.

Přiřad' 😊

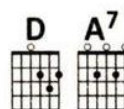
Vybarvi obrázek 😊

PÍSNÍČKA! ☺

KDYŽ JSEM JÁ SLOUŽIL

z Berounska

živě

D A⁷

1. Když jsem já slou - žil to první lé - to vy - sloužil jsem si
2. Když jsem já slou - žil to druhé lé - to vy - sloužil jsem si

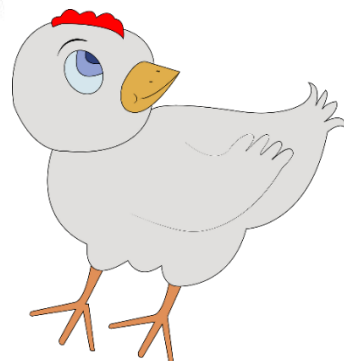
D A⁷ D *takt až od 2. sloky, opak. stále vícekrát*

ku - řátko za to a to kuře krá - ko - ře
kachničku za to a ta kačka bláto tlačká a to kuře ...

A⁷ D A⁷ D

bě - há po dvoře má panenka plá - če doma v komoře

3. Když jsem já sloužil to třetí léto
vysloužil jsem si husičku za to
a ta husa chodí bosa
a ta kačka bláto tlačká
a to kuře ...
4. Když jsem já sloužil to čtvrté léto
vysloužil jsem si vepřika za to
a ten vepř jako pepř
a ta husa chodí bosa
a ta kačka bláto tlačká
a to kuře ...
5. Když jsem já sloužil to páté léto
vysloužil jsem si telátko za to
a to tele hubou mele
a ten vepř jako pepř
a ta husa chodí bosa
a ta kačka bláto tlačká
a to kuře ...
6. Když jsem já sloužil to šesté léto
vysloužil jsem si kravičku za to
a ta kráva mléko dává
a to tele hubou mele
a ten vepř jako pepř
a ta husa chodí bosa
a ta kačka bláto tlačká
a to kuře ...
7. Když jsem já sloužil to sedmé léto
vysloužil jsem si botičky za to
a ty boty do roboty
a ta kráva mléko dává
a to tele hubou mele
a ten vepř jako pepř
a ta husa chodí bosa
a ta kačka bláto tlačká
a to kuře ...

Udělej si velikonoční košíček

Budeš potřebovat:

- 1 tvrdší papír, nejlépe hnědý.
- přírodní provázky, nabarvené ruličky z novin nebo jiné motouzy
- pravítko, tužku, nůžky

1. Nakresli čtverec a nad jeho strany potom další čtverce, které rozstříhni a nahoře na každém udělej díрку jako na obrázku.

2. Na jedné rozstřižené části upevni provázek a motej ho dokola vždy nahoru a dolů kolem rozstřižených částí. Vše je na obrázku.

3.

4. Nakonec provázek protáhni dírkami dokola.

Hotovo!

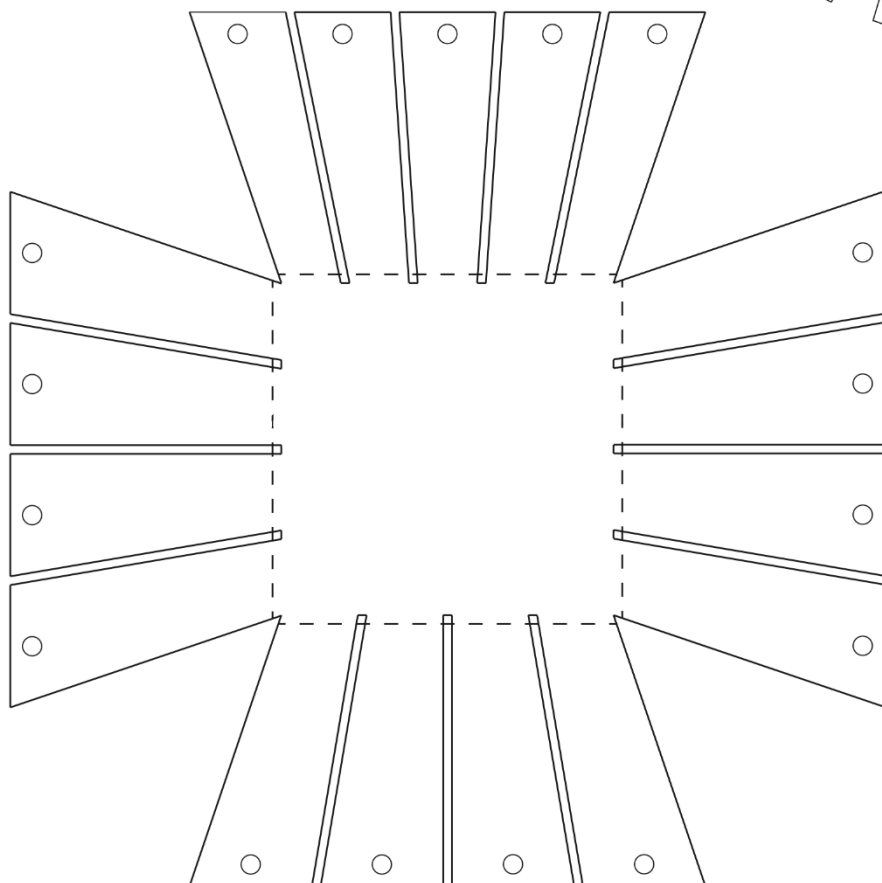
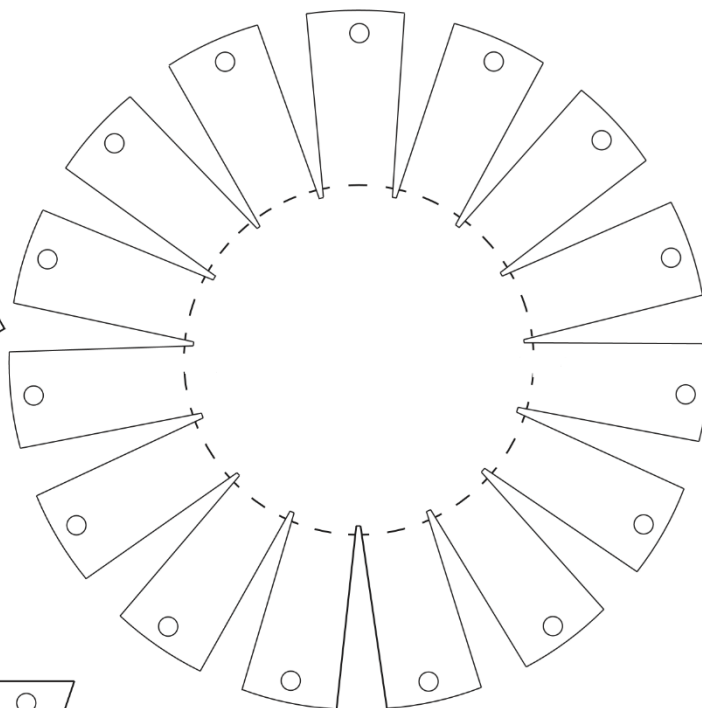
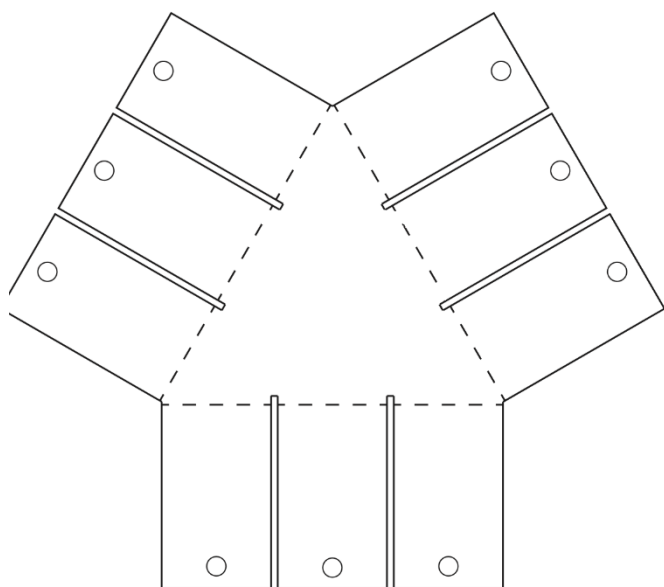

Šablonu můžeš udělat také kulatou.

Postup je stejný, jen tvar šablony je jiný.

Šablony

Použité zdroje

Textová část:

JANOVEC, Ladislav. *Český rok – lidové zvyky a tradice nejen pro děti*. SUN, s.r.o. 2018. 124 a 129 s. ISBN: 978-80-7567-319.

CRIBB, Joe. *Peníze*. Překlad Miroslava GREGOROVÁ. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 1993. 63 s.

Praktická část:

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/>

ROUGIER, Roger. *Rozvíjíme logické myšlení*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-727-2

CRIBB, Joe. *Peníze*. Překlad Miroslava GREGOROVÁ. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 1993. 63 s.

Obrázková část

Pinterest - celosvětový katalog nápadů [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné z:

<https://cz.pinterest.com/>

Pixabay [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://pixabay.com/>

CRIBB, Joe. *Peníze*. Překlad Miroslava GREGOROVÁ. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 1993. 63 s.

Správné odpovědi

Str. 5. : 1 koruna, 2 koruny, 5 korun, 10 korun, 20 korun, 50 korun, 100 korun, 200 korun, 500 korun, 1000 korun, 2000 korun, 5000 korun.

Str. 6. Křížovka: dolar

Hádky str. 10

1. zápalka, 2. oči, 3. mrkev, 4. polštář, 5. řeka, 6. vítr, 7. měsíc, 8. tvoje jméno, 9. klíč, 10. budík

Kvíz str. 18: 1. b, 2. a, 3. a, 4. c, 5. a, 6. b, 7. c

Úkoly str. 19

1. Mirek, 2. Veronika, 3. Julie, 4. Marek

Úkoly str. 20

1. Dan, 2. Vašek, 3. Pavel, 4. Aleš

Osmisměrka: Bankovka

Přípravily:

Obsahová úprava: Klára Korpasová, DiS.

Formátová úprava a osmisměrka: Mgr. Jana Štěpáníková